

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrt leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljujo pošiljajo opravištva v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mail-ling-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Skoro da je čas!

Priklatila se je vendar enkrat huda strina v deželo; uže nam kaže svoje bele zobé. Prišla je zima z brezovo metlo. Marsikedo zdihuje, ko vidi to tovaršico: Da bi le spustila od sebe svoje burne hčeri po širnem svetu, ter jim ostro zapovedala razpihniti morečo vražno silo krivice! In zlati se nekoliko za oblaki; mogoče, da nas naš vzor, po katerem hrepenimo, odkar živimo, moti, da to pišemo; pa nekaj mora vendar biti, saj priznavajo celó oni, ki niso naši botri, da stopajo protivniki ustave korak za korakom naprej. Ta misel plaši celó med ustavoversko poslaniško družino. Državni voz noče naprej, noče nazaj. In Depretis pravi, da hrani v svojem žaklju le še strohnele kosti onih znanih sedem suhih krav! Raven tega pa še vse polno zmešnjav in nasprotovanja! Na ubozega državnika, naj uže bode minister, ali kak drugi mogočnej, vsipa se kar tropama roj za rojem razdraženih sršenov in to — čuj! iz ustavoverskega ležišča celó. „Etiam tu Brute“ takó tarnata Depretis in Stremayer noč in dan sè solznim očesom — proti nekedanjim prijateljskim tovarušem!

Mi pa, ki to gledame od daleč, kakor otroci, katerim neusmiljena mačeha mrvica kruha mrví, in še teh včasih ne, — mi si manemo veselo roke, ter pravimo: Skoro, da je čas, da se zbríše krivica, in da zasveti tudi nam solnce pravice. In kedo bi nam to zameril?!

Pa nij čuda, da je tako! Nek stari profesor je svojim učencem, ki niso bili

kar si bodi, vedno na uho zijal: „Alte Sünden!“ Stara para centralistične državne oblike, ki v nesrečni Avstriji sè svojim absolutističnim, rekli bi skoro vojaškim „moraš“ čez oštala ljudstva nadvlada, pa jasno zgodovinsko in naravno pravo navedenih ljudstev, ta dva faktorja stojita si nasproti; dokler se to vprašanje, se ve da slednjemu povoljno, ne reši, do tedaj ni pričakovati miru in sreče.

Vlači se sicer državni voz naprej, ako prav ne sodelujo pri tem poslu vse državne moči, pa do kedaj-li bode to trajalo? Lojalni Čehi do presvitlega cesarja, kakor so to odkritosrečno pokazali pri zadnjem cesarskem potovanji mesca septembra, možati, značajni Čehi, ki so tolikokrat uže izjavili se, kedar je prišel čas volitve, da stojé vedno na istem stalu svojega zgodovinskega prava, ki so tolikokrat uže uložili svoj železni „Non possumus!“ — njih nij pri državnem stroju, in to se nonchalatno ignorira! Od kod izvira to? Zna biti, mogoče, da se tak kolos državne prenapetosti, zruši prej ali slej v svojo ničevnost! Je-li mogoče mežati pri taki lojalnosti, pri taki nevstrašljivi vztrajnosti gledé borenja za svoje politično pravo?!

Pa grešnik se navadno le takrat nekoliko pokesa, kedar vidi, da ne gre drugače. In kedar se prikaže na obzorji kaka politična gromonosna meglica, tedaj navadno v naši Avstriji stvari nekoliko drugače sučejo; takrat ne manjka mačkinih solz, ne manjka lisičjih repov, ki hinavski migljajo — za prijateljstvo! Pripoznava se takrat potreba porazumljenja v hiši sami; pa na-

vadno se obrača in obrača, in kedar je nevarnost pri kraji, tedaj jo pa čudna, sleparska večina ustavoverna zavije „ad beneplacitum suum“.

Bo-li v spomladi prihodnjega leta jasno nebó, mir na zemlji? Ali pak pam žuga bodočnost z nemilo vojsko? In če sè slednje zgodi? Potem mora se prej zgoditi kakoršna-koli politična sprememba, posebno pa, ko bi Magjarom skominalo se po slovanskih tleh, kar nij nemogoče, kakor kažejo znamenja. Kajti Ogri so sklenili novo zvezo s Hrvati, pouspešili so kolikor toliko napravo vseučilišča v Zagrebu, in zdi se, da ne mahajo toliko sè svojim „magyar-ov“ okolo sebe.... Pa, ko bi se kaj pripetilo v naši državni ogrski polovici, tedaj bi gotovo vsaka sprememba uplivala na to, da se prej pogasi tleče oglje nezadovoljnosti, opravičene nezadovoljnosti.

Dopisi.

V Gorici 9. nov. — Iz dobro podučenih krogov prejeli smo sledeči dopis: Ker dandanes vsak, kdor hoče veljati šolski strokovnjak, posnema pruske šolske naredbe, prišli smo do šolskega stanja, kakoršnega zdaj imamo. Tu nočem govoriti o tem, kaka naj bi bila ljudska šola, da svoj namen doseže, tudi nočem pretresovati, kak napredek je zabilježen glede vednost in nrvnosti mladine, hočem le omeniti nekega ukaza namestništva (ali šolskega nadzornika), ki se je neslišano natančno izvrševal, kakor morda nobena druga postava tako ne. Kakor znano, ima vsaka pripravljavnica s seboj združeno vadnico, v kateri imajo pripravniki vsled postave od 14. maja

LISTEK.

T R E N T A.

(Dalje.)

Zgodovinske črte o Trenti podajati ni prav lahko, ker nobeden Livij ni še zgode in nezgode bovškega okraja iz minolosti motal; in arhivi Trentski ne hranijo drugih listin, izun davkarskih bukvic, starih pogodeb in uradniških povabil. Treba se je opirati skoraj na sama ustna zročila. Napisana beseda čez osemdesetletnega „starega Šila“ in drugih očancev za gotovo trdi, da pred tremi sto leti po Trenti ni bilo še nobene stalne naselbine in javljne tudi po Soči. Medved in volk sta obhajala po zaraščenih šumah zlati vek, divjo kozo ni še plašil grom smrtonosne cevi. V najstarejših časih so bojda laški pastirji poletne čase svojo drobnico po vseh bovških planinah poganjali. Vsaj splošna ljudska govorica tako trdi. — Po strani omenim, da tudi po tominskih planinah o nekih Lahih prigovarjajo, ki so nek-daj tod čede pasli. — Pozneje so Bovčani Lahe spodrinili ter so začeli planinske mesece po So-

ških in Trentarskih planinah širiti. Okoli srede 17.tega stoletja naletijo po gorenji Trenti na bogate lege železne rude. Nek gorišk grof Attems se loti rudokopja ter postavi ob gorenji Soči in njenih izvirih potrebne plavže, fužine in druga rudarska poslopja; izdela na lastne stroške šest debelih ur dolgo vožnjo pot po celej dolini ter skliče od vseh vetrov oglarje, drvarje in rudokope. Kjer je popred samo orlov pisk plazov bobnenje in ovčarske pesmi spremljal, zbudi se čilo, ki peče življenje. Sekire z gorá v dol pojejo, ogelnice se kadijo, kladiva mlatijo, cajnarice cvilijo, plavži bruhajo, težki vozovi škrip-ljejo, pred zapuščena Trenta postane mali Manchester. Železne palice iz bovških gora so bile znane po vseh primorskih kovačijah.

Blagodušni Attemsi poskrbijo pa kmalo tudi za dušni blagor svojih delalcev. Potreba je bila vsiljena, kajti po enej strani so bili najbližji duhovniji Bovec in Kranjskagora, prva šest druga skoraj pet ur oddaljeni, po drugej strani so pa delalci bili sprva po večem vojaški beguni in sploh taki hrusti, ki so radi na kvar človeške družbi mejne kole pete in sedme zapovedi svo-

jevoljno predstavljali. Zategadelj da zidati g. Attemsova rodovina okoli l. 1690. zraven grajščinskega poslopja, ki je stalo na mestu sedanjega farovža, kapelico M. B. v čast. Ta kraj je bil takrat za cerkvico najbolj pripraven, ker je bil ravno v središču rudarskega delovanja. L. 1694 vstanovi, mislim da Rudolf (?) Attems pri M. B. beneficij. Prepis ustanovnega lista se hrani v bovškem farnem arhivu. Vsled tega imel je beneficijat ubobivati od grof Attemsove hiše vsako leto določeno število zlatov, nekaj orn vina in nekaj starjev pšenice in koruze, za to je pa moral vsak teden po štiri sv. maše za ranjke Attemsove opravljati. Stanoval je s prva v gradu, poslej mu je pa neka pobožna gospa Brankovica hišico tik kapelice pripravila. Koj po tej ustanovitvi je začelo pobožno ljudstvo trumoma iz Ziljske, Rožke in Kranjske doline, pa iz cele bovške fare k M. B. v Trento romati. Mnogo jih zadobi v raznih silah in potrebah čudežno pomoč in nova Božja pot zaslovi daleč na okrog. Posebno mogočno vabilo postane svetinja sv. trna iz Kristusove krone, po domače „sv. trnek“ ali „Krišče trnek“ imenovana. Sprosil jo je bil bojda gro

1869 priliki vaditi se. Vsled navedene postavbe in vsled drugih določeb naj število enega razreda vadbice ne seže čez 40. To število so v prejšnjih letih mnogokrat prekoračili, in število učencev ravnalo se je po prostoru, letos pa so hoteli po ukazu nadzornikovem to določbo do plčice izpeljati. Gospodje učitelji so bili neslišani vestni, revne dijake so odpravljali proč trde, da je število napolnjeno, imeli so pa prostor za bolj premožne. Učenec, ki je že vsaj dve leti slovensko vadnico obiskoval, moral je iti v mestno šolo, drug učenec iz Kanala bi bil kmalo moral domu vrniti se, ker so očetu po mestu pravili, da nič več učencev ne jemljejo. Na mestni šoli so učenca, ki je prišel za tretji razred, potisnili v prvi, ker italijanskega čisto nič zmožen ni. Ali so te reči slavnemu vodstvu znane, ali ne, tega Vam ne vem povedati, le toliko Vas zagotovim, da bom do prihodnjikrat več in bolj natanko pozvedel, in tudi imena tistih priobčil, ki so se morali iz slovenske vadbice preseliti v italijansko šolo. (Določbo* so menda zopet preklicali, ker učenec iz Kanala je vzet v slovensko vadnico. Drugo nam bo všeč. Ur.)

Iz Crnič 10. novembra. Primoran sem, kot David, s črniškimi Goljati bojevati se, le fračo da bi imel, trebalo bi si pojiskati gladkih kamenčkov — ptuje pomoči. Ker pa „Gos“, ki jo starešina v 40. št. Soče ostrizeno a ne oskubljeno vidi, kajti letavnice so ji ostale, še živi, si zamorem eno izpuliti in se v bran staviti, kakor že sami starešine opomnijo „črno na belo.“ Kakor nedolžen popotnik, ki se s palico brani sitnega ščeneta, ravno tako tudi jaz, ki se očitno napadenega vidim. V vaši Poslanici 44. št. Soče pritrkljujete onemu starešini v 40. št. S., ob enem tudi priznavate čast onemu, ki ga k sklepu vašega „estetičnega“ Poslanega imenujete. Oboje po mojem mnenju je kuhano v ravno tistem loncu, al vendar starešine! glejte, da vam ne bode primanjkovalo in da se ne bo več v „kapici“ skuhalo, ko v vašem isposojenem piakru. — Pozor!

Attems iz rok samega sv. očeta v Rimu ter jo je podaril cerkvi v Trenti. Hrani se ta svetinja še dandanašnji pri M. B. v Trenti ter se daja ob vseh večjih praznikih ljudstvu poljubovati; ali avthentike nima nobene, izun nezanesljivega nstnega zročila. Njega dni je bil „sv. trnek“ kar hipoma zginil; iščejo, poprašujejo — vse zastonj. Tedaj pokličejo pobožnega o. kapucina iz Gorice, ki ga najde pod stopnjicami v gradu zazidanega. Drugikrat bi si bil rad imenitno svetinjo ranjki gospod dekan Rattich v Bovcu za farno cerkev prisvojil; odnese jo skrivši v Bovec, pa po noči priplava sv. trnek sopet na staro mesto. Tako ljudska govorica.

Prvi beneficijant v Trenti bil je nek redovnik, drugemu je bilo pa Perša ime, oba sta le malo časa Trentarski zrak dihala. Samo toliko sem zamogel od ljudstva o prvih dveh gospodih poizvedeti; pisanega ne udobim o njima ni črkice. Tretji so se pa neizbrisljivo v spomin Trentarjev in Sočanov udolbli, bili so pravi Friderik Baraga ob gornji Soči; celih šestdeset let (1721—1781) pasli so krščene in nekrščene ovce po Trenti. Ljudstvo še vedno spoštljivo izgovarja ime rajkega gospoda „Trentarja“, le pod tem imenom pozna ga ustno zročilo. Pravo njegovo ime se pa v bovških listinah bere Franc Vaclav Lucenperger. Ljudstvo pripoveduje, da

Vi starešine se ne opravičujete glede stvari, ki so bile v „Glasu“ v dveh dopisih omenjene, ampak imate ves drug namen, pa šdoda — da niste ruski carji!

Ni mi skoro mar, s takimi starešini pričkat se, ki so res „možje na mestu“, tudi mi ni mar vtikati se v njih pravične namene, vedite pa, da tudi jaz slišim stok nekaterih sosesčanov, da, ko bi hotel, lahko stavim „črno na belo“. Kdo je živ, in ne sliši stoka nekaterih sosesčanov, o ovirah samogoltnih starešin, o delitvi našega pašnika, o pritožbah slabega delovanja, o zaroti? Kdo ne sliši o vaših nepostavnih razsodbah, ki so tudi „črno na belem“? kdo ne vidi vaš vedno maščevalni namen: zaganjati se v nedolžnega, ki vam morda „zobe kaže“ in v „žepu fige moli“?

„Kapica“ starešine! mar ne veste, ko sta volitev neveljavno spoznala, zarad „kapice“ ki je pri volitvi „štine“ pisala, češ da je bila 6 mescev v zaporu; kaznovana sta bila! ravno tak se lahko vam starešine, zgodi tudi, ako despotičnega župana na krmilu imate; ker „kapici“, oponašate „preiskavni zapor“ kaj soška voda ne napravi boljši juhe, ako v nji ne kuhajo 24 al 28 let starih kosti?!

Starešine! kar zadeva „z dolgim nosom odpravljen“, vam le toliko rečem, da je le upanje vaše. Kaj vam je tudi c. k. glavarstvo itd?

Vedite, da tretja sodnija se ne bode norčevala s pravično pritožbo! torej vi starešine, lažete, županu se le dobrikate, zakaj?

Gosko moram tudi nekoliko zagovarjati iz hvaležnosti, ker sem ji pristriženo pero izpulil — 40 l. S. 44. l. S. — se vidi, da kdor časti nema, je tudi dati ne more, kakor je že v 40. l. S. razvidno; starešina oponaša zrnje, ki ga ni on sijal, rajši naj misli na drugo gos „in naj ne gleda pezdirdja v očesu brata“ — ako bi se pa pripetilo, da bi v teh rečeh še kaj bilo, bom položil „črno na belo“ in razjasnil, kje da je prav za prav „Gos“.

Starešina! zmed vas eden, ki pravi, „ko

so bili g. Trentar rojeni doli nekje ob morju. Ko so se v Gorici izšolali in sv. mašnikovo posvečenje prijeli, sprejmejo ponujeni jim beneficij Attemsov v Trenti. Z brevirjem pod pazduho in s palico v rokah korakajo gospod Franc okoli l. 1721 gori po Soški dolini. V Trento prišedših ga planinska divjost krajeva tako prestraši, da jo le kolovšči nazaj v Bovec mahnejo. Tu jim po noči neka prikazen gorje zažuga, če se kar jutri nazaj v Trento ne napotijo. Vsi skrušeni pricaplajo g. Trentar k kapelici M. B., pobiti bližajo se altarju, onemogli se zgrudijo na kolena in goreče molijo. V molitev utopljenega mladčca zbudi svetla prikazen M. D., ki ga v prijaznih besedah ugovori: „Ljubi moj Franc, osrči se, ostani tu pri meni in zagotovim ti obilnost let in srečno smrt“. Gospoda Trentarja prešine nebeška slast, vsi prerajeni se čutijo, kakor Sa vel, potem ko je bil s konja zgrmel; luski posvetnosti se jim iz oces odlupijo in odslej ne vidijo po Trenti več divjih puščav, temveč najsrečnejši raj; sive stene so jim marmornate palače, hreščeči pesek biserji, črne smreke, košate palme. Z apostolsko gorečnostjo začnejo po zanemarjenem vinogradu Gospodovem koprive puliti, trnje klestiti. V kratkem času prerodijo surove delalce in zapuščene planšarje v bogoljubno čedo Kristusovo. (Dalje.)

bi bil oče župan, sin pa tajnik, ne bi bilo kazni zarad polskega kvara.“

Lahko ti rečem, položi tvoj proces „črno na belo“, da se bode razvidlo, kdo je tisti „studirani“ sin? ki vam je vedno na mislih, in trn v peti, ker se bojite, kakor ste popred rekli, da bi bil „oče župan, sin pa tajnik.“

Starešine, mar ni dobro v srenji imeti študirane sina, da se z njegovo pomočjo stavi „črno na belo“, da si ni treba učenosti kupovati, kot lovec, ki si divjačine skrivaj nakupi, da se baha — mar ni dobro, da ni treba „lanjati“ krog tistih „zakotnih pisarjev“ ki so z 80 gl. več al manj kaznovani? — al Caheja rediti, ki se upa višje zrasti, pa figova veja strohni in — plosk! leži na tleh.

Žugate mi k sklepu „Če ne bode miru“. Tudi moj glas „če ne bode miru“ naj se odmeva, pa nočem se z vami po časnikih več pričkat, tudi, ako še tako sramotivno pišete, ampak tirjal bodem to, kar sliši vsa srenja. Kako vam je mir drag, vidi se v srenji.

Od gorenje Soče 10. novembra. Z vzvišenega stališča je začel nekdo z goriških hribov pisariti „Slovencu“ o goriških duhovnikih. Prosta mu pot! „Clama!“ Upij i drami zaspane brate! „Kadar so ljudje spali je prišel sovražnik i med pšenico prisejal ljulike“. Tedaj še enkrat „clama!“ Upij! da bratje ne pospe.

Ne zameri pa, prijatelj! da še eno rečem.

Ako bi bil Jona tam pod bučevino upil: „še 40 dni i Ninive bo konec“, javaljne bi se bili Ninivljani spokorili; zato je šel v mesto i tam po ulicah upil. Dosti! razumeš me, prijatelj!

Da pa ne boš sodil, da sem le „domačin“, da nasprotujem vzajemnosti, opomnim, da dobra vojska mora pač na čelu imeti izvstnega vojskovodjo, a tudi pri posameznih krdelih vrle vodje.

Genij slovenske narodnosti „žaluje!“ Pa kdo je temu kriv? Ali ne naj več tisti, ki tožijo, ob ednem pa se za svoj hrib zakrivajo? Ta se je ogrnil z lenobo, uni se kuja, treči, četrti doma tudi molči, a obira nas po vnanjih časopisih. Tako pač ne bo nikdar boljše.

Ako pa to tebe, neznani prijatelj! ne zadeva, ter si tudi priden sodelavec „Glasov“, po tem ná mojo roko!

Od gorenje Soče 14. novembra. Drevo se spozna iz sadu. Divja lesnika tudi lepo cvete, a iz sadu jo spoznaš, da ni prida. Tako i človeka! Zato moramo dela naših nasprotnikov skrbno opazovati, da jih bomo prav sodili.

Ako primerjamo človeška dela sadu, cvetju pa govorjenju, po tem lahko rečemo, da naši liberalci so pač kisle lesnike. Kako lepo govore! a kakošna so njih dela? Koliko govore o „luči“, „svitlobi“, a njih dela so temna! To je v novič dokazal Stremayr. Pogledi ga Stremayr-a, moža liberalca, moža luči, svitlobe — toda to je le v besedah v delih ne. Evo! naložil je vsim udom deželni i okrajnih šolskih svetov strogo molčanje (gl. Vat. št. 303) o tem, kar se obravnava v sejah, t. j. uradno tajnost. Ali ni to mračnjaško?

Izrekel sem uže enkrat splošno željo da naj bi okr. šolski sveti razglašali vsaj račune i letne prevdarke, posebno tominski, da bi svet videl, kako premožnejše občine podpirajo revnejše. Pa možje molče. Zdajci jim je prišel pa še minister Stremayr na pomoč s svojo uradno tajnostjo.

Tu zopet vidimo kolike vrednosti je libe-

ralno kričanje — pač nič več nego cvetje divjih lesnik.

Ogled.

V ponedeljek zjutraj sta se podala presvitli cesar in cesarica v Kladrub na Češkem in ostaneta tam šest dni. Ta izlet je namenjen lovu, kterege se bode udeležilo mnogo čeških velikašev, narodne in ustavoverne stranke. Češki narod bo zopet svojo udanost pokazal, če tudi potovanje nima političnega namena. Ustavoverni listi pa se boje, da bi zopet to potovanje cesarjevo že tako omahujoče ministerske stole še bolj ne omajalo ali celo prekucnilo. Vedno se namreč govori o ministerski krizi, in nekdanji prijatli ministrov postajajo njegovi nasprotniki, kar je gotovo znamenje časa. V državnem zboru je bila sprejeta postava o pokojnini za osebe vojaškega stanu. Listi vedó pa tudi pripovedovati, da ne bo brez besedovanja gledé verskih postav. Posebno civilnega zakona so lačni. Nek poslanec se je svojim volilcem hotel prikupiti s tem-le besedami: Nismo še pri kraji z verskimi postavami, kajti s postavo o civilnem zakonu se mora še le nekaj pomanjkljivega nadomestiti. Vendar pa ustavoverci sami sebe tolažijo trde, da zdaj ni še ugoden čas za civilni zakon. Saj ima menda Avstrija še kako drugo potrebo? Tudi delniška postava je zdaj v obravnavi, kaka da bode, razvidi se naj bolje iz tega, ker jo kuje zbor, v katerem ni nič manj, kot 163 opravičnih svetnikov, ki bodo gotovo za to skrbeli, da bo postava njim koristila. — Mladočehov ni v državni zbor, ustavoverci so se toraj zopet enkrat ogoljufali. — Na O g s k e m se od dne do dne mrači na finančnem obnebj. Odkar je minister Ghyczy svoje finančne predloge objavil, vidi se bolj in bolj, da denarja manjka in nihče ne ve, kje dobiti ga. Celih 28 milijonov primanjkuje za leto 1875. In der Noth itd. si misli minister, zakaj bi pa jaz te sile ne porabil? Toraj sklene nov davek vpejljati na vozne karte na železnici, na lovske karte, na puške in „Novice“ pravije morda še na brke. Minister govori o bankerotu, to je dovolj znamenje, kako dobro je vse v magjarskem kraljestvu.

Zunanje države. V nemškem državnem zboru so novo postavu za črno vojsko v prvem branji sprejeli. Minister, ki je postavu predlagal, je djal, da ni oznanovalka vojske, ampak le za to, da se bodo v sili lahko branili. — Na Francoskem so bile zopet nadomestilne volitve, ki so pa za konservativno stranko slabo se izšle. Izvoljen ni ne eden konservativec, ampak sami republikanci in bonapartisti. Predsednik republike Mac Mahon nek pripravlja ogovor, s katerim bo skupščino odprl, listi trdijo, da bo omenil tudi to, da naj se v kratkem stalna vlada okliče. — Iz Š p a n j s k e g a je pričakovati vsak dan sporočila o veliki bitki, od te bo marsikaj odvisno. Telegrami so poročali, da je Don Carlos ubežal na francosko zemljo, novejši zopet trdijo, da je svoje čete ogledoval, toliko je gotovo, da pri vsim tem, da pruski oficirji španjskim republikancem pomagajo in imajo

Krupp-ove kanone, se jim vendar prav slaba godi. Ako bodo v prej omenjeni bitki republikanci potolčeni in premagani, in ako Karlisti mesto Irun v roke dobé, stoji stvar Serrano-va prav slabo. — Na Laškem so nove volitve. Do sedaj so bili zopet voljeni vsi ministri, zgotovljenih volitev je 193 in staro ministerstvo ima gotovo večino. Ožja volitev bo v 182 volilnih okrajih in zmerni liberalci imajo upanje, da zmagajo. — Na Angležkem je minister Gladstone izdal brošuro proti sklepom vatikanskega cerkvenega zbora. Nadškof Manning pa oporeka podtikanju ministra, kakor da bi katoličani ne bili dobri državljani in svetni oblasti pokorni. Škof trdi, da je verska resnica, da se mora svetni oblasti pokornim biti, in kdor veruje v Boga in priznava нравno postavu, tudi daja pokorščino svetni vladi.

Domače stvari.

(Umor.) Pretečeni petek našli so mrtvo truplo mašnika A. Marcolini-a pri cesti med Korminom in Bračanom. Ker je bil mrtvec na glavi ranjen, se misli, da je mil siloma umorjen.

(Za pogorelee v Čepovanu) daruje kuracija Ravna 3 gl. — Fara Šmarje z gosp. fajm. 6 gl.

(Imenovanje.) Janez vitez Vintschgau je imenovan okrajni glavar na Primorskem.

(Vodstvo bratovščine vednega češčenja) prosi dotične gospode na deželi, naj blagovoljno poskrbijo, da pošljejo do konca tekočega meseca póle z denarji in kdor ima kako prošnjo, naj jo pri tisti priliki izroči. Še enkrat se prosi, naj se ravna tako, kakor je bilo v povabilu, ob svojem času razposlanem, omenjeno, posebno naj se zaznamnja nove ude. Kdor želi brat. bukvic, naj naznani število in naj priloži za vsake 10 sold., če so pa udje revni pa po 5 sold. Omenimo še enkrat, da na prošnje po 30. novembru došle se ne bode ozir jemal.

(Za spominek dr. Hrasta) darujejo: g. Janez Kodre, duh. pom. s Kanali gl. 2. — g. Jožef Tomšič duh. pom. v Kanali gl. 2. — g. Tomaš Čerin duh. pom. v Ročinji gl. 1. — g. Andrej Pahor vikar v Ročinji gl. 3. — g. Ferdo Tomažič vikar na Sredujem gl. 2. — g. Anton Ukmar vikar v Ligi gl. 2. — g. Marka Vales vikar v Štverjanu gl. 3. — g. Skočir; vikar v Čepov. gl. 3. — g. Jožef Pipan, vikar na Vojščici gl. 1.

(Kratke šolske novice). Dr. Zindler, vodja gimnazijski, je imenovan ud deželnemu šolskemu svetu. — Na dekliški šoli z nemškim učnim jezikom so imenovane: Gospodična Ana Reinisch, ravnateljca, gospodična Ida Tomasini, učiteljca in gospodična Albertina Jagrič, začasna učiteljca. Prva je iz Dunaja, gospodična za to službo jako sposobna; tisti, ki jo poznajo, trdijo, da je vodstvo v dobrih rokah. Želeti je, da se izredijo deklice nove šole v takem duhu, kakoršnega je polna ravnateljca, potem že zdaj šoli srečo voščimo.

(Neverjetna pa resnično). Te dni je pripeljal oče svojega sina na tukajšno vadnico, da ga zopet upiše, obiskoval jo je že menda tri leta. Vodja mu pa pove, da je število (40) že dopolnjeno, naj ga toraj odda v mestno italijansko

šolo. Fant je slovenskih starišev iz goriške okolice, bil je že na slov. vadnici, pa zavrlo slučaj, da se jih je že drugih prej oglasilo, naj gre med italijane! Šolske postave so res izvrstne!

(Odborova seja bratovščine ved. češčenja presv. R. T.) V torek, 10. t. m. imel je odbor imenovane bratovščine svojo sejo. Vdeležilo se je seje razun odbornikov tudi več drugih gospej in gospodičin. Dnevni red je bil: 1. Nagovor predsednikov; 2. Tajnikovo sporočilo o stanju bratovščine od 8. junija t. l. do 10. nov.; 3. Sporočilo o denarstvenem stanju društva v imenovani dobi; 4. Odboru se nalaga, da za bratovsko božjo službo napravi lep mašen plašč in skrbi zato, da se Najsvetejšemu, kadar se nese kot popotnica, dostojna čast skazuje; 5. Nadomestilne volitve v odbor; 6. Nasvet zastran bratovske službe božje.

Predsednik, visokočastiti gosp. župnik mons. J. Kumar začne sejo z lepim ogovorom, v katerem povdarja silno potrebo v današnjem času združevati se in častiti Jezusa v najsv. sakramentu. Omenja dalje visokorodne gospe (Mat. Coronini), ki si je za to bratovščino velike zasluge pridobila in nazadnje omenja še posebno blagoslova, kterege smejo upati tisti udje, ki z delom bratovščini pomagajo. Ko se preide na dnevni red, beré tajnik Fr. Vidic sporočilo o stanju bratovščine. Iz tega poročila povzamemo sledeče črtice: 8. junija je bila zadnja številka upisanih udov 3375, danes 10. nov. je 3545 (in med poročilom je bilo omenjeno, da je zopet 50 novih udov napovedanih). Bratovščina je dala natisniti 1000 iztisov slov. bukvic, je po svojem tajniku v zvezi z društvom za cerkveno umetnost v Gradci (kirchl. Kunstverein in Gratz) in opravlja se bratovska pobožnost prvo nedeljo in prvi četrtek zaporedoma, ktera pobožnost se pridno obiskuje. Poročilo omeni tudi prošnje, (11 št.) ki so do sedaj došle in stavi sledeči predlog: Prošnje naj se uslišijo, le tistim, ki prosijo cvetlice za altarje, se prošnja odrekuje, in bratovščina daja ob enem na znanje, da cvetic ne bo dajala.

Sporočilo o denarstvenem stanju je jako ugodno, vsih dohodkov do sedaj z ostalim denarjem leta 1872/73 in 1873/74 je 618 gl., in 61 sold. Stroški znašajo skupaj do sedaj 116 gl. 57 sold. Stavi se toraj predlog, da se že zdaj za omenjeni znesek blaga nakupi in delo prične. 4. točka dnevnega reda se reši s tem, da visokorodna gospa grof. Coronini pove, da hočeti dve knjeginji delati z lastnimi rokami bratovski mašni plašč, kar se z veseljem na znanje vzame. Sklene se dalje tudi, da podeli bratovščina vsim 4 mestnim in predmestnim faram vela za obhajila, da bo tako saj nekoliko poskrbljeno za dostojnost pri obhajilih bolnikov. Pri 5. točki se zastran nadomestilne volitve v odbor določi, naj drugo ostane vse pri starem, le grofinja Terezina Coronini prevzame zalogo blaga od bratovščine, in tako je storjen lep korak naprej. Pri zadnji točki dnevnega reda stavi gospod predsednik sam ta predlog: Ker se bratovske službe božje naj več Slovenci udeležujejo, ker je želeti, da se ta gorečnost še pospeši, naj bo od zdaj naprej mesto vsak drug mesec, prvo nedeljo vsakega meseca bratovska pobožnost v cerkvi sv. Ignacija, za italijanske ude pa ostane, kakor do sedaj. Ker so bili vsi nazoči s tem zadovoljni, je predsednik sklep naznanil in ker ni bilo nobenega drugega nasveta, je sejo sklenil.

Odborove seje so se udeležile: Baronovka Tacco, grofinja M. Coronini, baronesa Spaun, grofinja Tereza Coronini, gospé: Candido, Mulič, Fornassari, gospodičine: Magrini, Mihelič, Zei, Cristofolletti, Petz, Fornasari.

(Poslano.) Vsled ukaza c. k. šolskega svetovalsrva se ima v prve III. razrede tukajšnje c. k. vadnice kot pripravljavnice za srednje šole do 80 učencev sprejeti, kar se dotičnim starišem naznanja.

V imenu ravnateljstva:

Ant. Hribar l. r.

— Goriška lista italijanska „L'Eco“ in „Isanzo“ sta si že lep čas v laseh. Tvarino za pereceno vojsko dajajo jima jezuiti. Naslovi, s katerimi se pitata, niso najbolj izbrani, v boji pa tudi italijani niso zbirčni. Ali se bralci niso že naveličali?

Razne vesti.

— Cesarjevič Rudolf pri skušnji. V Schönbrunn v pričo cesarja imel je te dni skušnjo cesarjevič Rudolf iz zgodovine in zemljepisja. V obeh predmetih pokazal je, da ima izvrstna profesorja, pa tudi da je doma tako v zgodovini kakor v zemljepisi. Težka in obširna vprašanja iz obeh predmetov je sijajno razvozlal.

— Zgorelo je 10. t. m. popoldne devet hiš v Kalu. Nesreča je obiskala same reveže. Goreti je začelo pri Blažu Erjavcu. Zgorela sta mu dva prešiča, sam se je pa močno osmođil. (Od našega dopisnika „iz Kanala“ pričakujemo natančnega sporočila. Ur.)

— Kako se madjari. Kanoniki Vespriški so dobili povabiljenje, naj bi svoja slovanska in nemška imena spremenili v madjarska, na pr. Četinovič v Kemenes, Pečla v Palotai, Štefan Gulden pa dekan Gulden v Forintov, in konečno profesor v semenišču Wunsch v Fejevare. Tako se množi narod madjarski, pristavlja „Našinec“ števil. 125.

— V palači sultanovi služi 6000 ljudi — moških in ženskih, kateri potrebujejo vsaki dan 1200 ovac, 2000 kuret itd. Razen teh je na dvoru turškega cesarja tudi mnogo godcev, plescev, igrancev itd.

— Iz Ljubljane se nam poroča, da namepravajo osnovati društvo, ki bo imelo vsakako težavno nalogo spodrinuti iz javnega življenja hudo nemškutarenje in domač slovensk jezik upeljati. Želeti bi bilo, „Slov.“ pa pravi: Dobro, če bo kaj iz tega.

Poslano.

Iz Plavi 2. novembra. Opozovan od prijatelja, da me poslano iz Plavi v listu „Glas“ št. 44 nekaj zadeva, stopim k sosedu in berem ono poslano. Res! to mene zadeva, pa skoraj ni vredno, da „štaliro“ odgovarjam. Vender odgovorim toliko, da svet spozna lažnjivega Martinčka.

Zadeva, zaradi katere me Martinček iz Plavi napada, je bila ta: Ko prihajam se svojega posestva domu, najdem pred svojo hišo voz, kar pred gostilno ni nobena čuda, in v hiši dva fanta, katerih eden je bil voznik. Ponudita mi piti. Kar naenkrat zaslišimo rujoveči „hi.“ Skor prestrašeni

pogledamo in vidimo Martinčka — z 2 kravama s primernim kravjim bičem v roki — grozečega in srditega. Voznik koj konje požene, jest pa jih povem Martinčku, kar se gre, da ni z lepa poklical voznika, ter mu pot pokazem. To je vse. Martinček me imenuje v onem poslanem tudi — nekako rugovaje se — podžupana. — Zahvalujem se občanarjem za to skazano mi zaupanje, da so me, mlajšega od Martinčka v letih, enoglasno volili za podžupana, v kateri časti že 7 let poslujem. Bližajo se nove volitve. Martinček pomagaj si zdaj, da „saj kaj boš“, če ne drugače, saj s pomočjo laži, ker do zdaj pri nobeni volitvi še živi krst se ni za-te zmenil.

Glede italijanskega, že precej starega, napisa nad mojo gostilno, Ti povem, da koj ko bo novi most v Plaveh dovršen, hočem Tvojim željam ustreči ter napis nad mojo gostilnico spremeniti v „k novemu mostu“. — Tebi pa, Martinček, svetujem napraviti tudi nov napis nad Tvojo gostilno in sicer: „k odklenkanemu čolnu (barki).“ da bi nekateri ne govorili več pri „čuku“.

Ti si meni ono poslano podelil za „presec“, to pošlje pa Tebi za slavno 11. t. m. Tvoj prijatelj

ANTON KONJEDIC, veliki posestnik, gostilničar in podžupan v Plaveh.

Borsni kurzi na Dunaji 13. novembra.

Enotni drž dolg v papirju	70	10
Drž „posojilo“ leta 1860	74	55
Akcije narodne banke	109	—
Kreditne akcije	992	—
London	235	75
Napoleon d' oro	110	40
Cekini	8	89
Adžijo srebra	—	—
	105	20

V založbi tiskarne družbe sv. Mohora v Celovcu je prišel na svetlo:

Ant. Janežič-ev slovensko-nemški slovar.

Drugi popravljeni in pomnoženi natis.

Mehko vezan 2 gl. 20 kr. Trdo vezan s platenim hrbtom 2 gl. 50 kr.

Dobiva se v tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovcu in lahko se tudi naročeva pri vseh slov. knjigarjih.

Pridjan je slovarju: Spisek delavcev na slovenskem slovstvenem polji od l. 1550—1874.

Gg. učiteljem priporočamo: MALI RAČUNAR ZA I. VI. RAZRED LJUDSKIH ŠOL.

Navod, kako naj učitelj začetnike po pripovedih računati uči. Cena 50 kr.

OZNANILO

prečastiti duhovščini.

V Karol Mailing-ovi tiskarnici prodajajo se vsakovrstni obrazci za krstne, ženitne in mrtvaške liste, pole za krstne, ženitne in mrtvaške bukve, obrazci za cerkvene račune tudi slovenske in vse kar spada v področje cerkvenih uradnih po prav nizki ceni.

Vse je tiskano z novimi črkami na lepem papirju.

Poštna naročila se nemudoma izvršujejo.

Z GOTOVIM VSPEHOM

rabi se

pravi

VILJELM-ov

protiartritičen, protirevmatičen

čaj za čiščenje krvi

v naslednjih boleznih:

- 1) pri revmatičnem vnetju,
- 2) pri protinu (gicht)
- 3) pri boleznih podtrebušnih posebno pri takih, ki veliko sedijo,
- 4) pri povečanju in zaprtju jeter,
- 5) pri spuščanjih posebno pri lešajih,
- 6) pri sifilitičnih boleznih,
- 7) kot priprava pri rabi mineralnih vod v imenovanih boleznih,
- 8) kot nadomestilo mineralnih vod proti navedenim boleznim.

Svari se pred ponarejanjem in sleparstvom!

Pri kupovanju naj p. n. občinstvo natanko pazi na svojo postavno zavarovalno marko in firmo, kar je na vsakem zavitku na zunanji strani razvidno, da se s ponarejanjem ne daja zaslepiti.

Pravi Viljelm-ov protiartritičen, protirevmatičen čaj za čiščenje krvi dobiva se le iz prve mednarodne tovarne protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čiščenje krvi v Neunkirchen-u pri Dunaju, ali v mojih po časopisih naznanjenih zalogah.

En zavitek v 8 oddelkov razdeljen, po zdravniškem naukazu pripravljen, z navodom, kako se rabi v raznih jezikih, velja 1 gld., kolek in pošiljatev 10 sold.

Da ima p. n. občinstvo večjo priložnost pravi Viljelm-ov protiartritični in protirevmatični čaj za čiščenje krvi kupovati, naznani se, da se dobiva v Gorici v lekarnici A. Franzoni-ta, v Trstu pri Serravallu-o.

Oznanišnik.

HRANILNICA,

združena s zastavljavnico

„MONTE DI PIETÀ“

v Gorici

prejema vsak dan, razun nedelj in praznikov, od 8. ure zjutraj do poldne kateri koli znesek denarja ne manjši od 1. gold. in plačuje obresti 5%. Posojuje se tudi denar na nepremakljivo blago (hiše in zemljišča) in na obligacije po 6%. Ta posojila se potem lahko tudi poplačujejo v večkratnih obrokih (ratah), primernih posojenemu kapitalu.

Zastavljavnica (Mont)

izplačuje zneske v srebru na navadne zastave (perilo, prejo, oblačilo itd.), kakor tudi na zlatenino in srebernino. Ako izplačani znesek 10 gold. ne presega, plačuje se obresti 6%, od večih zneskov pa 8%.